

VILÁG PROLETARIAT, EGYESÜLTJETEK!

PIRÓK LOROGÓ

Az RMP Arad városi és rajoni bizottsága, a városi és rajoni néptanács lapja

X. évfolyam 551. sz. Szombat, 1963. február 16. 4 oldal, 20 bani

A vasutasok és a kőolajipari munkások hősi harcainak évfordulójára

ÜNNEPI GYÜLÉSEK

A November 7 gyárban

Több, mint 300 November 7 gyári dolgozó gyűlt egybe a klubteremben, hogy részt vegyen az ünnepi gyűlésen, amelyen megemlékeztek a vasúti és a kőolajipari munkások hősi harcáról. A jelenlévők előtt Győre Mátyás elvtárs, a gyár pártbizottságának titkára mondott ünnepi beszédet. A szónok mozzanatokkal idézett fel a pártvezetette vasúti és kőolajipari munkásoknak a kizsákmányolás ellen, a jobb életkörülmények megteremtéséért vívott

hősi harcáról. Az egybegyűlték hosszasan megtapsolták az elhangzott ünnepi beszédet.

A Vasile Roaită szakiskolában

is ünnepi gyűlésen emlékeztek meg a vasúti és kőolajipari munkások hősi harcáról. A nagyszámú szakiskolások előtt Padureanu Vasile aligazgató elvtárs beszélt. A többi között megemlítette, hogy a multban milyen nehéz körülmények között dolgoztak a vasúti és kőolajipari munkások, ugyanakkor beszélt hazánk dolgozóinak

megváltozott életéről, arról a harcról, amelyet a III. pártkongresszus határozatainak valóra váltásáért vívnak.

A Ion Slavici középiskolában

zsufolásig megtelt a gyűlésterem, ahol Spătaru Ilarion elvtárs, az iskola igazgatója mondott ünnepi beszédet a tanulók előtt. A jelenlévők nagy érdeklődéssel hallgatták a szónok szavait, akik mozzanatokkal idézték fel a vasúti és kőolajipari munkások hősi harcából.

Mindig a legjobbak között

A napokban a CFR CT-5 műhelyben jártam. Ott hallottam, Blaga Teodor mérnök elvtársról — aki a műszaki problémákkal foglalkozik —, hogy az egység minden harmadik dolgozója utjót. Kérdéseimre elmagyarázta, hogyan is értendő ez.

A Közlekedési és Távközlési Minisztérium 1957 óta minden évben utjót versenyt szervezett, többek között a központosítási és távközlési az egység számára is. A versenyek egyik legjellegesebb részvevője éppen az aradi CT-5 műhelyek munkaközössége volt. Esztendőről esztendőre ott szerepeltek a verseny három legjobb helyezettje között. Voltak országos másodikok, első, harmadikok, de ennél is jobb eredményeket ért el az aradi CT-5 műhelyek munkaközössége. Az azóta eltelt időszakban minden harmadik munkásnak volt már utjótja; kinek csak egy, kinek kettő, de vannak többszörös utjót is.

Az utjótmozgalom sikerét bizonyítja az 1962-es év kitűnő megvalósulása is. Bár a verseny végső eredményét még nem hozták nyilvánosságra minden jel arra mutat, hogy újra ott lesznek az első között.

Nem dolgoznak sokan a CT-5 műhelyekben. A benyújtott utjótjavaslatok száma mégis el-

érte tavaly a 32-öt. Az utjót alapos szakmai felkészültséget, hozzáértést dicséri az a tény, hogy a 32 javaslat közül 26-ot elfogadtak és ezeket már alkalmazták is a gyakorlatban. 531 hármalt általánosították, elterjesztették alkalmazásukat az egész országban. Erdemes említeni tenni ezekről.

Hiriza Gheorghe mester és Onufrei Liviu mérnök (a CT-5-ös egység főnöke) együttesen készítették a közlekedési irányítók központjait számára egy szelektort. Jelentősen abban áll, hogy helyettesít egy — addig földi — ről behozott — terméket, ugyanakkor hozzájárul a távközlési berendezések korszerűsítéséhez. Maurer Ferenc szerelő és egy kis közösség univerzális volt ampermérő szerkesztett, míg Madarász István szerelő és közönségszűrő kamrával ellátott hangszórót készített. Mindkettő az elsőhöz hasonlóan kitűnő ről behozott terméket helyettesít és minőségjavítást is eredményez.

Számottevő eredményt bizonyítanak azok az utjótások is, melyek csak itt nyertek alkalmazást. Például Olariu Gheorghe és Don Ioan szerelők utjótja — a földalatti kondenzátor testek hegesztésénél használt készülék.

Javítják az autómotorokat

Valamennyi CFR egységben teljes, szorgalmas munka folyik. A vasúti dolgozók újabb nagyszámú megvalósításokkal, kiemelkedő eredményekkel közzélik a griviceai hősi harcok 30. évfordulóját.

A villamos autómotor futóház munkaközössége sem akar lemaradni az ünnepköszöntők mögött. A termelésben kifejtett eredményes tevékenységük bizonyítja ezt. Ime: néhány példa is.

Nemrég megkezdtek a 8-as számú autómotor belső javítását. A Mocuta Dumitru kommunista vezette szerelőcsoport tagjai: Rancu Nicolae, Costea Stefan és a többiek; Lăslău Teodor és Vesli Petru esztergá-

rosok, a villanyszerelők csoportja Andrei Aurel és Eder Józseffel az élen, fáradságot nem kímélve végezték a rájuk bízott feladatokat. Ennek tulajdonítható, hogy a javítási munkálatok 75 százalékát már befejezték. Minden jel arra mutat, hogy a motor 5 nappal a megjelölt határidő előtt kifuthat a pályára, teljesen megjavítva.

A 0612-es személyvagonon is folytak a javítási munkálatok. Itt jelentős feladatok hárulnak a Milici Vasile kommunista vezette asztalosbrigád tagjaira, akik becsülettel teljesítik is azokat. Nagyobb változásoknak eszékölnek a kocsi belsején: korszerűsítik, kényesebbé teszik. A munká-

latok 50 százalékát már befejezték. Ezért össze a dícséret illeti a csoport minden tagját: Virtael Ioan kommunistát, Radu Corneli és a többiek egyaránt.

Tanulnak a vasutasok

A kolozsvári „16 Februarie” járdájú anyag javító műhelyek munkásai, technikusai, mérnökei mindnyájan tanulnak. A vállalatban 14 szakképesítő tanfolyam és műszaki újdonságokat ismertető tanfolyam működik. Több mint 170 munkás középiskolát végez, 23 pedig a Politechnikai Intézetben és a mestertechnikai iskolákban tanul. A vállalatban szakiskola működik, amely szerelők, esztergályosokat, kazánkovácsokat stb. képez ki a segédmunkások közül.

Segítség

Kiképezték a megválasztott szerveket

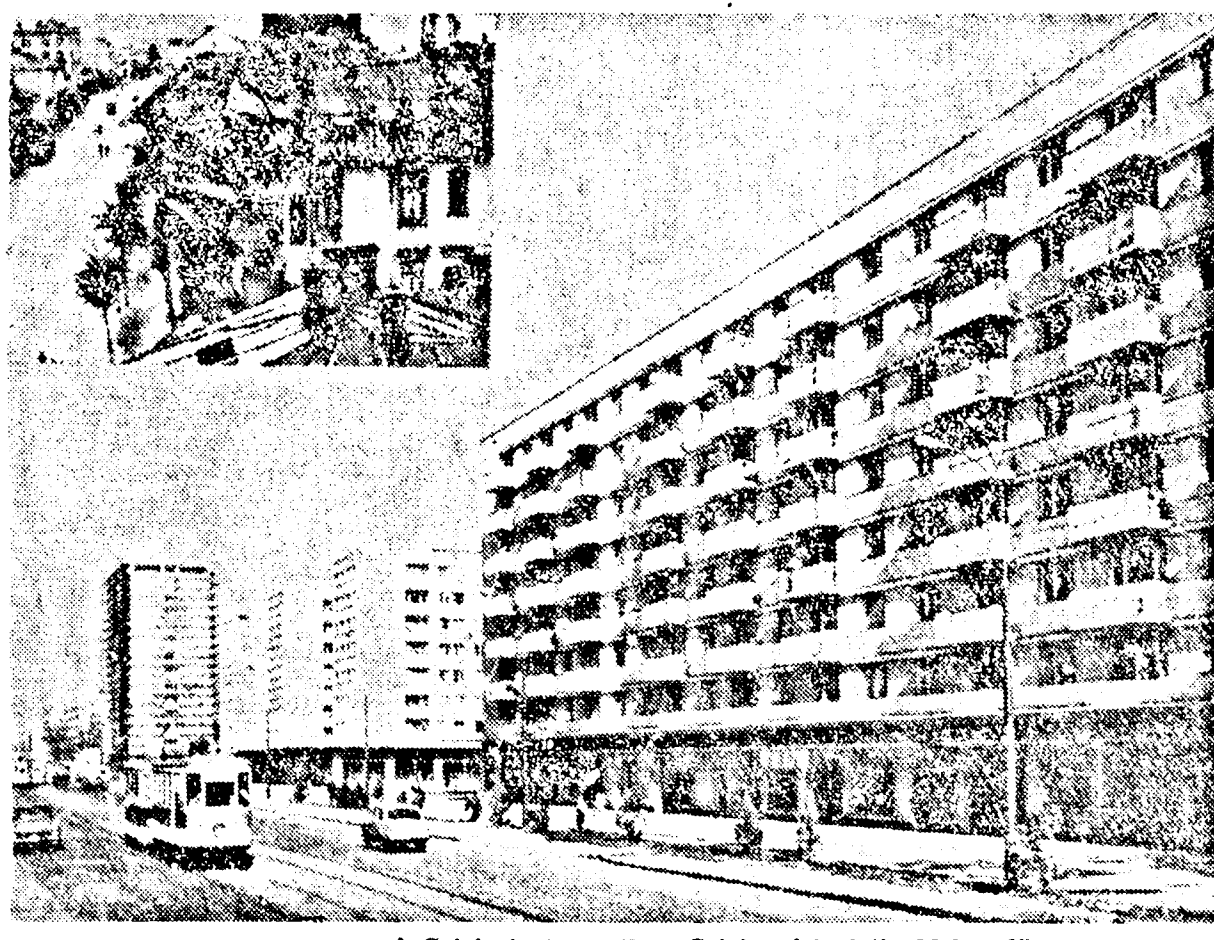
Nemrég fejeződtek be az évi beszámoló és vezetőségválasztó gyűlések a November 7-nyi szakszervezeti csoportjaiban. Annak céljából, hogy a megválasztott szervek eredményes munkát fejtsenek ki és sikeresen teljesíthessék sokrétű feladataikat, kiképzésben részesültek. A gyár szakszervezeti bizottságának kezdeményezésére a megválasztott szervek csoportonként tartottak megbeszéléseket. Hegedűs István elvtárs, a gyár szakszervezeti bizottságának elnöke a csoportszervezőket, Fodor Anna bizottsági tag a kulturális kérdésekkel, Sebestyén Béla bizottsági tag pedig a munkavédelmi problémákkal foglalkozó elvtársakat látta el a szükséges utmutatásokkal.

Az Állami Filharmónia vidéken

Csütörtök délután utra kerekedtek az Állami Filharmónia zenekara, népi együttese és szolista. Egy részük Váradra, egy másik csoportjuk pedig Angyalukra utazott. Mindkét helyszínen szép színvonalas műsort mutattak be. A Váradra utazó és angyalukultúrothoznak zsufolásig megtöltötték a zenekedvelők. Váradra utazóknak mintegy 400-an, Angyalukra pedig 500-an vettek részt az előadásban.

Kiállítás rendeznek

E hónap 22-én a Szárnyas és kisállat tenyésztők egyesületi szövetségének aradi fiókja rendezésében kiállítás nyílik a Mihai Viteazul téri vásárcsarnokban. Az előkészítési munkálatakat már megkezdtek. Az igen érdekesnek ígérkező kiállítás minden bizonnyal nagy sikert arat a látogatók körében, megnyerő valamennyit tetszését.

A Griviceai ut ma. Fent Grivica, két évtizeddel ezelőtt.

Ünnepi gyűlés a vasúti- és kőolajipari munkások 1933 februári harcainak 30. évfordulójára tiszteletére

A Román Munkáspárt Központi Bizottsága péntek délután a Román NK Palotájának termében ünnepi gyűlést rendezett a vasúti és kőolajipari munkások 1933 februári harcainak 30. évfordulójára alkalmából.

A teremben jelen voltak az RMP KB, az Államtanács és a kormány számos tagja, tömegszervezők és központi intézmények vezetői, régi munkásmozgalmi harcosok, a vasúti és kőolajipari munkások 1933 februári harcainak résztvevői az egész országból, akadémikusok és más tudományos és kulturális dolgozók, tábornokok és törzstisztek, bukaresti vállalatok dolgozóinak képviselői. Jelen voltak országunkban

akkreditált diplomáciai képviselők.

A jelenlévők hatalmas tapsa és eljenzése közepette az elnökség asztalánál helyet foglaltak a következő elvtársak: Gheorghe Gheorghiu-Dej, Gheorghe Apostol, Emil Bodnăras, Petre Borić, Nicolae Ceaușescu, Chivu Stoica, Alexandru Drăghici, Ion Gheorghe Maurer, Alexandru Moghioros, Dumitru Coliu, Leontin Sădău, Leonte Răutu, Stefan Voitec, Mihai Bărbă, Florin Danache, Isac Martin, Alexandru Sencovici, Dumitru Simulescu, Gheorghe Stoica, Virgil Trofin, Valentin Dumitru Antonescu, Gheorghe Beiu, Ion Cloran, I. Costache, Alexandru Gheorgescu, Nicolae Iancu, Ion I-

rim, Nicolae Ionescu, Petre Niculescu, Ion Năcu, Gheorghe Popescu, Ion Gr. Stancu, Ion Stănescu — a vasúti és kőolajipari munkások 1933 februári harcainak résztvevői, Ion Derji, az ITB központi műhelyének elnöke, Ion Drăgan, a Vulcan üzem elnöke, a Ștefania lardache, az Industria Bumbacului üzem elnöke, Nicolae Tabacu, a Timpuiri üzem elnöke.

Az ünnepi gyűlést Florin Danache elvtárs, az RMP KB tagja, az RMP Bukarest városi Bizottságának első titkára nyitotta meg.

Határozottan közepette emelkedett szószó Chivu Stoica elvtárs, az RMP KB Politburojának tagja, a Központi

Bizottság titkára, aki a vasúti és kőolajipari munkások 1933 februári hősi harcainak 30. évfordulójáról beszélt. Beszédét több ízben hosszasan megtapsolták.

A jelenlévők hosszasan élték népünk káprótt vezetőjét a Román Munkáspártot és Központi Bizottságát, élen Gheorghe Gheorghiu-Dej elvtárral.

Az ünnepi gyűlés után Gheorghe Gheorghiu-Dej elvtárs és a többi párt- és állam vezetői barátságosan elbeszélgettek a vasúti és kőolajipari munkások 1933 februári harcainak résztvevőivel.

Közülük ének- és táncgyűlések, énekesek és szótáncosok művészi műsort mutattak be. (Agerpres).

Chivu Stoica elvtárs beszéde

Németországban Hitler diktatúrája jutott uralomra s a fasiszták sötétsége kezdett elterjedni Európában. A februári harcok lángoló üzenetként szóltak a világ proletariátusához, tanúságot tettek a román munkásmozgalmának, a dolgozók nagy nemzetközi seregének harci osztágya — forradalmi szelleméről és hősiességéről.

A februári harcok a tőkés világot sújtó 1929–33-as gazdasági válság közepette zajlottak le: ez a válság jelentős termelőkapacitásokat és egész iparágakat bénított meg, évekkel vetette vissza a tőkés országok termelését, és nyomában sokmillió munkanélküli, tömegesen paraszt és farmer került az utcára.

A gazdaságilag fejlett tőkés országok monopolista burzsoáziája részben saját országa dolgozó tömegeinek, részben pedig a többi függő országok népének börtén akart kikerülni a válságból, ugyanakkor pedig a fasiszták felé, a demokratikus szabadságjogok elleni orvátmaszkot húztak.

Románia gazdasági elmaradottsága és a nagy imperialista monopolumokkal szembeni függősége következtében országunkban rendkívül élesen jelentkezett a válság, s ennek nyomán csaknem felére csökkent az ipari termelés, sok gyárat bezártak, vállalatok egész sora jutott csődbe, nőtt a tömeges munkanélküliség, bankok buktak meg, mindez pedig összefonódott a mezőgazdasági válság súlyos hatásával.

A tőkés-földesúri kormányok úgy kerestek kiutat a gazdasági katasztrófából, hogy leigázták a földművelők mellett köcsögöket vettek fel Nyugaton, elfogadták a genfi egyezményt „szanálási tervet”, a hirdető „áldozati görbék”, amelyek a munkások és tisztviselők fizetésének csökkentése vagy felfüggesztése és a 30 százalékos leépítés által kegyetlenül sújtották a dolgozó lakosságot, idegen trösztöknél koncesszionáltak a nemzeti jövedelem fontos erőforrásait, elfogadták ezekben a trösztöknél közvetlen ellenőrzését a nagy állami intézmények, például a Nemzeti Bank, a vasút pénzügyi irányítása fölött. Romániát így még inkább kiszolgáltatották a külföldi monopolistáknak.

A fiatalabb nemzedékek el sem tudják képzelni, mit szenvedtek a dolgozók azokban az években! Az ismételt fizetéscsökkentés, a tömeges leépítések és kényszernyugdíjazások, a különféle illetékek és adók, az elsőrendű fontosságú cikkek drágulása a munkásokra el-

viselhetetlen elszegényedéshez vezetett; a falura is visszaható a válság, a mezőgazdasági termékek elértéktelenedése, az adósságok, az adók s a kamatok terhe koldusbotra juttatta és kiéhezésre kárhoztatta a parasztokat; nyomorogtak az állami tisztviselők, a tanítók és tanárok, akik még elenyésző fizetésüket sem kapták kézhez hónapokig; a kispárosokat, kiskereskedőket, sőt, még a kistőkéket is sújtotta a válság.

Az imperialista nagyhatalmak politikai sakkfiguraként tekintettek Romániára, ugyanakkor súlyos katonai kiadások terheit is rótták az új szovjet-ellenes agresszió előkészítése céljából.

Mindezek következtében fokozódó mértékben hatolt be az országban a monopóliumok, gyengült az ország szuverenitása és még hangsúlyosabbá vált leigázottsága az imperialista hatalmak által.

Az uralkodó osztályok gazdasági offenzívája a tömegek élet színvonalát ellen, politikai sikon összefonódott a demokratikus szabadságjogok korlátozásával.

A sztrájkjogot megtiltó munkáellenes törvények megszavazásával s az egységes szakszervezetek felszámolásával egyidőben kizárták a parlamentből a Munkáspártot, a demokratikus választásokat meg, a tőkés és földbirtokosok legreakciósabb körét pedig mind nyitabban támasztották és bátorították a fasiszta terrorizmusukat.

A tőkés-földesúri kormányok reakciós, népiellenes politikája rendkívül módon kizárta a társadalmi ellentéteket, elsősorban a proletariátust és a burzsoázia közötti fő osztályellentétet.

Már 1929 folyamán országsszerte kibontakoztak a munkások elleni harcok, a különféle iparágakban nőtt a sztrájkok száma. A dolgozó lakosság mind szélesebb rétegeit, a társadalom különféle kategóriáit fogta át a radikálismozgalmak, a köz-tisztviselők, tanítók és tanárok nyugdíjasok tiltakozó tüntéseivel és akcióival, a hadirokkantak utcai tüntetéseivel és egyéb akciókkal nyilvánult meg. Fajlan a parasztság mind gyakrabban szegült szembe a közigazgatási önkénnyel, a nyomasztó illetékekkel és adóterhekkel, a mezőgazdasági termékek rablás-számba menő alacsony árával. Mindez megteremtette az objektív előfeltételeket a széleskörű forradalmi tömeges akciók kibontakoztatására és ezek egyesítésére egyetlen harci frontban a munkások által vezetésével.

E feladat teljesítéséért a Romániai Kommunista Pártnak több fronton kellett harcolnia — a burzsoázia ellen, a jobboldali szocialdemokrata vezetői reformista, opportunista, szakadár politikája ellen — másrészt pedig a saját sorokban fellelhető opportunizmus és szektarizmus ellen, a frakcionizmus megnyilvánulása ellen.

„A vasúti és kőolajipari munkások hősi harcainak 30. évfordulójára” című kiállítás nyílt a fővárosban

A fővárosi Dalles teremében pénteken délután megnyílt „A vasúti és kőolajipari munkások hősi harcainak 30. évfordulójára” című kiállítás.

A kiállítás megnyitóján ünnepesen részt vettek a következő elvtársak: Gheorghe Gheorghiu-Dej, Gheorghe Apostol, Emil Bodnăras, Petre Borić, Nicolae Ceaușescu, Chivu Stoica, Alexandru Drăghici, Ion Gheorghe Maurer, Alexandru Moghioros, Dumitru Coliu, Leonte Răutu, Stefan Voitec, az RMP KB, az Államtanács és a kormány több tagja, tömegszervezők és központi intézmények vezetői, az 1933. évi februári harcok résztvevői az egész országból, párt- és állami aktivisták.

(Agerpres)

Chivu Stoica elvtárs beszéde

(Folytatás az első oldalról.)

életre kelet és kézzelfogható valósággá vált a vasutasok harcainak tüze, amikor a forradalmi harc küzdelemére a forradalmi alapszervezetek léptek, a munkások sztrájkjait pedig olyan káderek emeltek ki, akik új fuvarokat és új módszereket vittek be a pártszervezet munkájába.

A vasuti munkásság és a munkások többi osztály harcának széleskörű fellendítése szempontjából döntő jelentőségű feladat volt, hogy a párt visszaverje a saját sorakban fellelhető jobboldali és „baloldali” opportunista áramlatokat, amelyek kifejezést nyertek a tömegektől való elszigetelés és féltékenység tendenciájában, az illegális és legális munka egybekapcsolási lehetőségeinek mellőzésében, a legális reformista vasuti szakszervezetben való tevékenység lebecsülésében, valamint a szakszervezetek szerepének apró, forradalmi távlat nélküli akciókra való zsugorításában.

E tendenciák elleni harchoz, valamint a forradalmi tömegmunka új formáinak és módszereinek kidolgozásához és gyakorlási alkalmához szükséges a Gheorghiu-Dej elvtárs.

1931-ben Gheorghiu-Dej elvtárs élénk tevékenységet fejtett ki Galacon a vasuti munkások akcióegységének megteremtéséért és az alulról jövő egységfront kialakításáért. Abban a gondolatból kiindulva, hogy a követeléseket folyó harc sikerének fő feltétele megszervezni a vasuti munkások országos akcióját, már ettől az évtől kezdve sikra szállt a vasuti munkások egységfrontja központi szervének megteremtéséért. De a pártban erősen érezhető opportunista, szektáros törekvések miatt ezt az akcióformát nem lehetett a gyakorlattal átültetni.

Ugyanennek az évnek a végén Gheorghiu-Dej elvtárs, akit figyelemmel uton Galacon Dési helyeztek át, fokozott szervező munkát folytat a város vasuti munkássága körében; ennek eredményeként a déli vasutaszakszervezet tagjai az alulról jövő egységfront alapján új vezetőséget választanak, amelyben kommunista, szociáldemokrata és pártunkívű munkások kaptak helyet; kidolgozzák a követelések programját, amelyet a déli vasuti műhelyek összes munkái rendkívül gyűléstől elfogadnak.

1932 elején Gheorghiu elvtárs, a déli vasutasok kiindulásként Bukarestbe utazik, hogy felvegye a kapcsolatot a grivici műhelyek vasuti munkásaival. Elintézésre lépve az RKP KB Titkárságával, azt javasolja, hogy hozzájáruljon a vasutasok központi akciószervét, amelyet a vasuti munkások országos konferenciája választanak meg. A javaslatot elfogadják.

A vasuti munkások 1932 márciusában megtartott országos konferenciája megválasztotta a Központi Akcióbizottságot, amelyben helyet kaptak az összes vasuti központok munkásai, a bizottság titkárává pedig Gheorghiu-Dej elvtársat jelölték ki. A Központi Akcióbizottság megteremtése és az egész ország vasuti munkásságának politikai-gazdasági követeléseit felidő program elfogadása kiindulópontot jelentett a vasuti munkások harcának magasabb fokra emelésére.

A kommunista párt vezetőségének irányításával az országos Központi Akcióbizottság töltötte be a vasuti munkások közvetlen szervezőjének és vezetőjének szerepét. A vasuti munk-

kasság tömegének körében fokozott tevékenység kezdődött: az összes vasuti központokban egyre szélesebb hatáskörű akcióbizottságokat — műhelyek, üzemszervezetek, több üzemszervezet, vállalat vagy fűtőház, vasuti központ szerinti bizottságokat választottak.

Az új szervezési forma jellegzetessége abban állt, hogy a nyílt ülésekben, a munkásság egész tömege által, demokratikus alapon megválasztott szervezet az összes munkásokat képviselő függetlenül politikai hovatartozásuktól — kommunistaikat, szociáldemokratákat, más pártok tagjait, vagy szervezetlen munkásokat — s ilyen formán messzemenően kifejezték a munkások akaratát és akcióegységét. Ugyanakkor tartományi érkezeteket tartottak, amelyekben a vasutasok delegátusai tartományi akcióbizottságokat választottak.

Ilyenképpen alakult ki az alulról jövő egységfront szervezeti felépítése, a központi vezetőséggel, tartományi és vállalati szervekkel — ami lehetővé tette a vasuti munkásság egész tömegének átfogását és mozgósítását, s egybenhangolt, egységes akciók végrehajtását az ország összes vasuti központjaiban.

Mind az országos értekezlet előkészítésénél, időszakában, mind pedig később Gheorghiu-Dej elvtárs sokoldalú tevékenysége fejtett ki a legnagyobb vasuti központokban — Galacon és Dési, Bukarestben, Kolozsváron, Iasi-ban, Páscaniban és más központokban egyaránt — a vasuti munkásság megszervezésére, a párt vonalának megmagyarazására s a pártaktivitást és a munkástömegekkel való megismertetésre, továbbá a Központi Akcióbizottság határozatainak végrehajtására és helyi bizottságok megválasztására érdekében, például mutatta ezzel a tőrre, hogyan kell dolgozni a tömegek körében. Irányításával a „Lupta CFR” című lap, a Központi Akcióbizottság sajtószerve tevékenyen hozzájárult a párt irányvonalának megvalósításához és a vasuti munkásság alulról jövő egységfrontjának létrehozásához.

Pártunk érdeme, hogy az üldözöttség és az illegálitás ellenére, a szociáldemokrácia jobboldali vezetőinek politikája dacára — akik ellenétek az együttműködést a kommunistaikkal és a munkásságot a munkálatokkal való alkudozások útjára — a kárték teríteni — a szigorú kopól és az igazgatóság szektárolás által lépten-nyomon támasztott akadályok ellenére, az ország legtöbb vasuti egységben és központjaiban sikerült megvalósítani az alulról jövő egységfront politikáját.

Az alulról jövő egységfront a párt rendszeres munkája alapján fejlődött. E munka arra irányult, hogy a párt minél közelebb kerüljön a vasuti munkásság tömegéhez s külön-külön minden embert, minden csapatot és minden üzemszervezetet bevonjon a harcba, s a konkrét azonnali szükségletekből, a munkássághoz legközelebb álló követelésekből kiindulva, egységes akciókra mozgósítsa őket e követelések teljesítéséért. Ezen ezáltal sikerült a pártnak egyre nagyobb tömegeket mozgósítania s harukat egyre magasabb fokra emelnie, egyre nagyobb politikai jellegű akciókat adva a harcnak, mégpedig azon objektív tény alapján, hogy az egész gazdasági követelések kielégítése elkerülhetetlenül egybefonódott a burzsoa-földesuri kormány egész reakciós politikájával szemben.

A vasuti munkások mozgalmának megszervezésében szerzett tapasztalatait felhasználva, a párt egyben fokozta tevékenységét a munkások más kategóriáiban, valamint a munkanélküliek és a közép- és alacsony juttatásúak körében. 1932 második felében fokozódott a nemzeti parasztpárti kormány politikája ellen irányuló változatos formájú népi tiltakozó mozgalmak, minthogy ez az újabb támadás amelyet a kormány 1933 elején a harmadik „áldozati görbe” alkalmával a tömegek életszínvonalát ellen intézett, még inkább növelte a munkásság méltatlankodását és felháborodását.

A párt előkészítő akciói — üzemszervezetként és műhelyként tartott gyűlések, a munkások tiltott felvonulása az igazgatóságokhoz a követelések teljesítéséért, a műhelyekben rendezett tiltakozások — kifordították a vasuti munkásság kombatív hangulatát és ugyanakkor a szakszervezeti székhez, a munkahelyre, magukba a műhelyekbe helyezték át a harci szervezkedés súlypontját.

A grivici vasuti műhelyek sok ezer munkásának 1933 január 28-i tiltott felvonulása, amely arra kényszerítette az igazgatóságot, hogy fogadjon el a fizetési előleg folyósítására vonatkozó követeléseket, tanúbizonysága volt a vasuti munkásság erejének. Ugyanebből az alkalomból választották meg az egész vállalat akcióbizottságát és fogadták el a követeléseket széleskörű programját.

A párt szemellett tartva a vasuti munkások radikálisizálásának fókát, a február 2-i bukaresti sztrájkban alkalmazta a munkásokkal magastól harci formáját — a vállalatnak a sztrájkjal egyidejű elfoglalását, átfogó külső szolidaritási mozgalmat megszervezésével egyetemben. A grivici műhelyek munkásainak ezzel nagygyűlést nyitványították ki elhatározásukat, hogy mindaddig a műhelyekben maradnak, amíg nem teljesítik követeléseiket: a munkások önvédelmi gárdákat és sztrájkőröket alakítottak, amelyek magukra vállalták a kapu őrzését, megakadályozva a rendőrség és a sztrájkörök behatolását.

Egyidejűleg ugyanezt a harci formát alkalmazták az országos akció szerves részeként egybenhangoltan megszervezett többi sztrájkokban is — a Iasi-i, Nicolai-i, Galacon, Páscaniban és más központokban — a vasuti munkások sztrájkjait a káderek és a munkások sztrájkjait a gyűléseket rendeztek saját követeléseikért és a vasuti munkásokkal vállalt szolidaritás ki nyilvánítására.

Az egész, a harci elszántság, és a proletár szolidaritás egyik legerőteljesebb megnyilvánulásának láttán, a kormány kénytelen volt tárgyalásokat kezdeni a vasutasok képviselőivel, akik kivitték a kormány által tervezett 12 százalékos bércsökkentés eljöttét, az előzetesen megírt jogok visszaadását, az üzemi bizottság elismerését a munkások állandó képviselői szerveként.

A vasuti munkásság harcai mindvégig erőteljes visszhangot keltettek a munkásoktól többi osztályainak sorában, s kiváltással a prahovai régió központi munkások körében, akik szintén erősen sújtott a válság és az idegen monopóli-

mok intézkedései. Január folyamán utcai tüntetésekkel egybekötött nagy sztrájkok zajlottak le a ploiesti Orion, Astra Román, Unirea vállalatokban. Február 1-én sztrájkba léptek és elfoglalták a vállalatot a Romino-Americana munkásai, s az olajfinomító körül összegyűltek más közlekedési vállalatok munkásai is. A közlekedési munkások a csendőrékkel és rendőrökkel vívott heves utcai összecsapások után megostromolták a ploiesti rendőrség épületét, ahol letartóztatott delegátusait őrölték, s erőszakosan kiszabadták őket.

A kiszákmányoló osztályok látva, hogy a munkásharcok mérete és iránya magát a burzsoa-földesuri rendszer politikai pilléreit veszélyezteti, terrorintézkedésekhez folyamodtak: kihirdették az ostromállapotot, betiltották a vasuti munkások Központi Akcióbizottságát, a grivici üzemi bizottságot és sztrájkbizottságot, a munkanélküliek akcióbizottságait, a háborúellenes bizottságot, a szakszervezeteket és a reformista szakszervezeti szövetséghez nem csatlakozott összes többi munkásszervezeteket, betiltották a munkáslapokat. Noha a kommunista párt már majdnem tíz éve, 1924 óta, illegálisan működött, 1933 februárjában elrendelték újabb „feloszlátását”, mintha ez vagy az ezt követő „beszúrtetések” eltérő lehettek volna a történelmi fejlődés törvényeit, a munkások és kommunista pártja fejlődését.

A kiszákmányoló osztályok pánikjának és fejeztettségének hangot adva, Armand Călinescu, az ostromállapotról szóló törvény egyik szerzője, ezt mondta: „A kommunista mozgalom — a tömegmozgalom, s a jelenlegi társadalom megdöntésére törekszik. Mi azért vezettük be az ostromállapotot, hogy megelőzzük a későbbi kommunista felkelést”. Amint láthatjuk tehát, sem a kommunistaellenes üldözések és hajszák, sem az ország politikai életében már régóta meghonosodott antidemokratikus reakciós intézkedések, sem pedig a megcsontított és képmutató burzsoa „demokráciára” jellemző jogfosztottság, a szabadságjogok korlátozása nem volt elegendő a kiszákmányoló osztályokhoz, amelyek nem érezték magukat biztonságban: az ostromállapotban a haditörvényekben és veszélyes körökben, a rögtönítélkezésekben, a katonai megtorló rendszer bevezetésében látták a kiszákmányolás egyetlen mentővívát, mintegy beismervé ezekkel az intézkedésekkel, hogy a kommunista vezette néptömegek minden okáról ostromolják őket!

Valda-Voevod miniszterelnök kijelentette a parlamentben: „Meg kell menteni az országot, feltéve minden törvényt, minden szabályzatot, minden alkotmányt. Am legyen diktatúra, de meg kell menteni az országot”. Lábbal kell tiporni és féltre kell lökni tehát a törvényeket, s még az antidemokratikus alkotmányt is, be kell vezetni a legkeményebb diktatúrát, állandó kormányzási módszerre kell avatni a munkásoknak a lupényhez hasonló halomra gyilkolást és agyonlövését — erre buzdított a Vasgárda „keresztapja”, a burzsoa-földesuri reakció gyászos alakja, hátha így talán sikerül „megmenteni az országot”, vagyis az elnyomók kiváltását és a jómódját, a monopóli-töke uralmát.

E vadállatias megtorló intézkedésekkel szemben határozottan el a párt, hogy újabb akciókat szervez, amelyek egybekapcsolják a kivitt követelések megvédését az ostromállapot, a terror és a fasizmus ellen, a demokratikus szabadságjogokért folytatott harccal. E körülmények között a Központi Akcióbizottság 1933 februárjának elején megtartott bővített plenárius ülésén intézkedéseket határozott el, hogy újabb sztrájkhullám elindítására a Grivici műhelyekben és az ország vasuti központjaiban.

Igy, február 13-án a kolozsvári vasutasok sztrájkba léptek és elfoglalták a műhelyeket; a kolozsvári dolgozó lakosság a vasutasok harca mellé állt, segítőkészen gyűjtött, sztrájkokat és utcai tiltakozásokat rendezett, amelyek során csendőrekre kelet sor a rendőrséggel és a csendőrékkel. Erőteljes harci akciók kezdődtek Iasi-ban, Nagyvárán, Temesváron és más városokban.

A kormány azzal igyekezett megelőzni a Grivicián tervezett újabb sztrájkot és befejezni az egész vasuti munkásság harcát, hogy a február 15-re virradó éjszaka letartóztatta a vasutasok vezetőit, a Központi Akcióbizottság tagjait, élen Gheorghiu-Dej elvtárral, a Romániai Kommunista Párt és a Kommunista Ifjúsági Szövetség helyi szerveinek, az akcióbizott-

ságoknak, a szakszervezeti bizottságoknak a tagjait. Am ez az újabb megtorló intézkedés nem csak, hogy nem tudta megakadályozni az elhatározott akció végrehajtását, hanem még inkább fokozta a vasuti munkások tömegeinek eltökéltségét, harci elszántságát.

Február 15-én reggel a grivici munkások a proletár összefogásnak, a tömegek bátorságának és hősiességének nagyszerű példáját adva, kihirdették a sztrájkot, elfoglalták az összes műhelyeket, február 21-ig vívmányuk listébeletartást, letartóztatott vezetőiket azonnali szabandoboztatást, az ostromállapot megszüntetését, a szakszervezet és az üzemi bizottság szabad működését.

Az ostromlott város képét mutató Bukarest fölött szüntelenül idegterőben bugott Grivica szirénája. behatolt a dolgozók szívébe, felháza az egész munkáslakosságot. Munkások ezzel önzöltek sűrű sorokban a műhelyek felé, a környező utcák nagy távolságban embertengerré váltak. A főváros különböző vállalatának munkásai szolidaritásuk nyilvánítására megszaki-tották a munkát és rövid sztrájkokat tartottak, kioldódásokat menesztettek és üzeneteket továbbítottak a sztrájkolóknak, álmiszt és más segélyt gyűjtöttek. A munkásokhoz csatlakoztak a fővárosi lakosság széles rétegei — értelmiségiek, diákok, kisiparosok, kiskereskedők, tisztviselők, a közeli falvak parasztjai.

A grivici harcok példátlan arányú kibontakozása és kom-bativitása, valamint az a klátás, hogy kiterjednek az egész országra, radalmat keltett a kormány körében; végeérhetetlen miniszteri tanácskozások folytak, a műhelyek köré katonaságot vezényeltek ki, amely eltávolította a műhelybejárókat eltorlaszoló tömegeket; a lakosság és a csapatok között feszültség került sor. Február 16-án hajnalban, mintán a munkások a leghatározottabban megtagadták a műhelyek elhagyását, a hatóságok parancsot adtak a tüzésre; a munkások százzal haltak meg és sebesültek meg a katonák gölvölől, több, mint 2000 munkást pedig letartóztattak.

A grivici megtorlások híre az egész országban hamarosan elindította a szolidaritás hatalmas hullámát, amely sztrájkokban, a városokban és munkásoközpontokban lezajlott utcai tüntetésekben, soktizedes tiltakozó aláírás gyűjtésében, újságcikkekben és sajtónyilatkozatok közlésében jutott kifejezésre. A dolgozók a közvélemény széles körének részvételével a vasuti munkásság támogatására siettek, anyagi segítségekben részesítették a letartóztatottakat.

A dolgozó nép sohasem fogja elfelejteni, hogy milyen áldozatos harcot vívott a vasuti munkásság, amelynek vére, a kárcsak a munkásoktól összes hőseinek vére, egybeforrasztja a mai szocialista Románia ragyogó épületének alapjait!

Javasolom, elvtársak, hogy a dozum egy percnél csenddel a vasutasok emlékének és mindazok emlékének, akik estek a román nép szabadságáért és boldogságáért vívott harcban. (A jelenlévők helyükön felállva néma csenddel adoznak az eset-mek emlékeknek).

Elvtársak!

A véres megtorlás és a munkásmozgalom ellen indított terror ellenére, a vasuti és közlekedési munkások hősi harcai, mind azzal azzal eredményekkel, hogy mind pedig annak révén, hogy melyreható befolyást gyakoroltak az események későbbi alakulására, a proletáriátus nagy politikai győzelmet jelentettek.

A grivici kegyetlen megtorlás nem törte meg a munkások harci elszántságát. Ellenkezőleg, a következő évek a munkásharcok állandó erősödéséről tanuskodtak.

A munkásoktól 1933 februári harcai súlyos csapást mértek a burzsoa-földesuri rendszerre, elmélyítették ennek korhadását, a kormányt. Azonnali következményük az volt, hogy lemondott Valda-Voevod „erős kéz” — kormánya, amelyhez a hazai és a külföldi reakció vezetői körei nagy reményekkel fűztek, továbbá az, hogy fekézték a dolgozók életszínvonalát a tökéletes offenzívát és a tökéletes teljesítést a dolgozók egyes követeléseit, lemondtak az úgynevezett „genfi terv” alkalmazásáról, visszahívták az ország-ból az idegen ellenőroket.

A februári harcok lelkésedéseit töltötték el a demokratikus antifasiszta erőket, sok évvel későbbiek az ország fasizálásait. Elhalasztották az 1933 elején kidolgozott „új alkotmányos rendszer” tervének alkalmazását, amelynek fel kellett volna számolnia a politikai pártok rendszerét és szentesítetnie kellett volna a királyi diktatúra bevezetését.

1933 februárjában megvoltak a feltételei annak, hogy a vas-

uti műhelyek munkásai oldalán bevonják a harcba a vasut többi tevékenységi szektorának munkásait is; hasonlóképpen megvolt a lehetőség arra, hogy a vasuti és közlekedési munkások harcai általános sztrájkba változzanak és a lakosság legszélesebb rétegei, a paraszt-ság harci akciói szolidaritáljanak e harcokkal. Hogy ez nem valósult meg, hogy a párt tömegkapcsolatának megerősödése vonalán elérte eredményeket a februári harcokat követő időszakban sem gyümölcsöztethet-ték teljes mértékben, ezt az okozta, hogy a pártnak és akkori vezetőségének tevékenységében még erős csökkenéssel voltak az opportunizmusnak, a szektáságnak, a tömegektől való elszigetelődi törekvések-nek.

A vasuti és közlekedési munkások vezetői ellen megrendezett per fórumát vált a burzsoa-földesuri rendszer leleplezésére, a dolgozók érdekeit báran és szilárdan védelmező kommunista párt politikájának propagálására. A vádlottak, noha bilincsbe verték őket, beszédükben feltették a dolgozók nyomorúságos életét, szenvedéseit és rabaságát, kifejtették a párt harci céljait és ezzel vádlókká léptek elő. Amikor az egyik kihallgatáson a királyi bíró felszólította Gheorghiu-Dej elvtársat, hogy „válaszoljon a kérdésekre, nem pedig vádoljon”, ő ezt felelte: „NEM ÉN VADOLÓK, A DOLGOZÓ NÉP VADOL! ÉS A DOLGOZÓ NÉPNEK — FŐKÉNT EBBŐL A TEREMBŐL — KELL MEGTUDNIA, HOGY ELJÖN A FELNŐSÉGREVNOMÁS IDEJE AZOK SZÁMÁRA, AKIK RAB-SORSBA DÖNTÖTTÉK”. Ez a válasz a tárgyalást, ez volt a válasz: „EZ A PER TÖRTÉ-NELMI PER, AMELYET NEM LEHET FELFUGGASZTANI. EZ A PER CSAKIS A KIZSÁKMÁ-NYOLÁS MEGSZÜNTETÉSÉ-VEL ÉR MAJD VÉGET”. S va-lóban elvtársak, népünk szabadságharcának nagy történel-mi pere nem ért véget akkor; ez a per tovább folyt és vég-érvényes ítéletet hozott a kiszákmányolás és elnyomás rendszere ellen országunkban!

A munkástömegek széleskörű szolidaritási akcióit folytatták, a tanuk százai szembeszegülve a fenyegetésekkel és az üldözéssel, az ország minden tájáról eljöttek a tárgyalásra, hogy hallgassák szavukat a vasuti és közlekedési munkások vezetőinek védelmében és kifejezzék csatlakozásukat harcuhoz; a különböző társadalmi rétegek sorából számtalan üzenet, határozat és levél érkezett, követelve a letartóztatottak szabadonbocsátását. Mindennek révén a per — más eszközökkel — folytatá-sa volt az 1933 évi februári hő-si harcoknak.

A vasuti és közlekedési munkások 1933 évi harcainak mélyreható befolyást gyakoroltak országunk forradalmi mozgalmának egész későbbi fejlődésére, házáknak történelmére.

Munkásoktól a számára a februári harcok a forradalmi nevelés nagy iskoláját jelentették, elmozdították osztályvontudatának erőteljes növekedését; ezek a harcok költöns erővel mutatták meg, hogy a munkások ereje egységében rejlik, hogy az akcióegység lényeges feltétele a munkásoktól vezetőszerepe biztosításának a kiszákmányoló osztályok elleni küzdelemben.

A februári harcok csapást mértek a munkásmozgalom elleni opportunizmusra és reformizmusra; a munkásoktól szá-mára világosabbá vált, hogy felszabadulási törekvések a kiszákmányolás és elnyomás igá-jából csak a kommunista párt vezetésével, a forradalmi harc útján, a marxizmus-leninizmus útján valósulhatnak meg.

A politikai küzdelemben a munkásoktól bizonyult az egyetlen olyan társadalmi erőnek, amely képes maga köré tömöríteni az összes dolgozókat, magára vállalni a dolgozó nép vezetőjének szerepét a felszabadító harcban. Míg a kiszákmányoló osztályok és politikai pártjaik egyre mélyebbre süllyedtek a nemzeti érdekek árulásának és az ország kizsákmányolásának mocsarába, a munkásoktól, élen a kommunista párttal, megmutatta a láncoló hazafisá-gát, harci eltökéltséget, a nemzeti szuverenitás és függetlenség megvédéséért. Ennek nyomán erőteljesen megnövekedett a munkásoktól a társadalom lehaladóbb erejének betöltő szerepe és a kommunista párt tekintélye a dolgozók körében.

A vasuti munkások ellen elő-vezetett tömeggyilkosság, az egész munkásság és a dolgozók más rétegei elleni önkényeskedések és megtorló intézkedések, a legemlékezőbb honpolgári jogok durva lábbaltráprása, a dolgozók életszínvonalát elleni támadás — mindez gyengítette a burzsoa-erőket, főként pedig a nemzeti-parasztbéli befolyását a tömegek sorában.

A vasuti munkások ellen elő-vezetett tömeggyilkosság, az egész munkásság és a dolgozók más rétegei elleni önkényeskedések és megtorló intézkedések, a legemlékezőbb honpolgári jogok durva lábbaltráprása, a dolgozók életszínvonalát elleni támadás — mindez gyengítette a burzsoa-erőket, főként pedig a nemzeti-parasztbéli befolyását a tömegek sorában.

Döntő jelentőségű volt a februári harcoknak a párt életében.

A februári harcok idején és nyomán a párt szoros kapcsolatot teremtett a munkásoktól alapszervezeteivel. A párt megerősödött azáltal, hogy belépett sorába a legkombatívabb és legforradalmibb proletárelemek, aminek rendkívül nagy jelentőségű volt, figyelembevéve, hogy a frakciós harcok következtében a párt társadalmi összetétele nem volt kielégítő.

A februári harcokban és az ezt követő évek harcában a munkásoktól sorából sok edzett forradalmi vezető káder emelkedett ki, akik elszáktathatatlannul összeforrottak a munkástömegekkel és gazdag tapasztalatokra tettek szert a tömegekkel való közvetlen tevékenységben. Az ebben az időszakban kiemelkedő káderek alapvető szerepet töltöttek be a párt erősítésében, politikai-ideológiai megacélosodásában, sorai megbontathatlan egységének megteremtésében, s ez lehetőséget nyújtott a pártnak, hogy sikeresen vezesse a harcot a fasizista diktatúra megdöntéséért, a népi forradalom kibontakoztatásáért és a szocializmus felépítéséért. A munkások megszervezése, a politikai tisztánlátás, a magastoku elvszerűség és az ellenséggel szembeni szilárd hajthatatlanság, a munkásoktól a nép érdekeit iránti hűség — a jellemző vonások ezeknek a kádereknek, akik Gheorghiu-Dej elvtárral.

A vasuti és közlekedési munkások harca a tanulságok gazdag forrását jelentette a párt minden tevékenységi szektorában, a nagyszabású forradalmi akció szervezésének rendkívül értékes tapasztalatával az, dagította a pártot. A párt e tanulságok gyakorlati alkalmazásával a következő években számos tömegekkel szervezett és vezetett: sztrájkokat, a proletáriátus tiltottait, parasztmozgalmat, a városi közepre-tegek mozgalmaival.

A februári harcok előmozdították a párt kapcsolatának kifejlesztését a különböző társadalmi rétegek sorában. Ez az 1934—1937-es években mutatkozott meg, abban, hogy egész sor demokratikus jellegű haladó, antifasiszta legális szervezet létesült, nagyszámú értelmiséi, író, tudományos és kulturális dolgozó részvételével, valamint a pártnak a széleskörű antifasiszta népfőnt megteremtése útján ebben az időszakban elért eredményeiben.

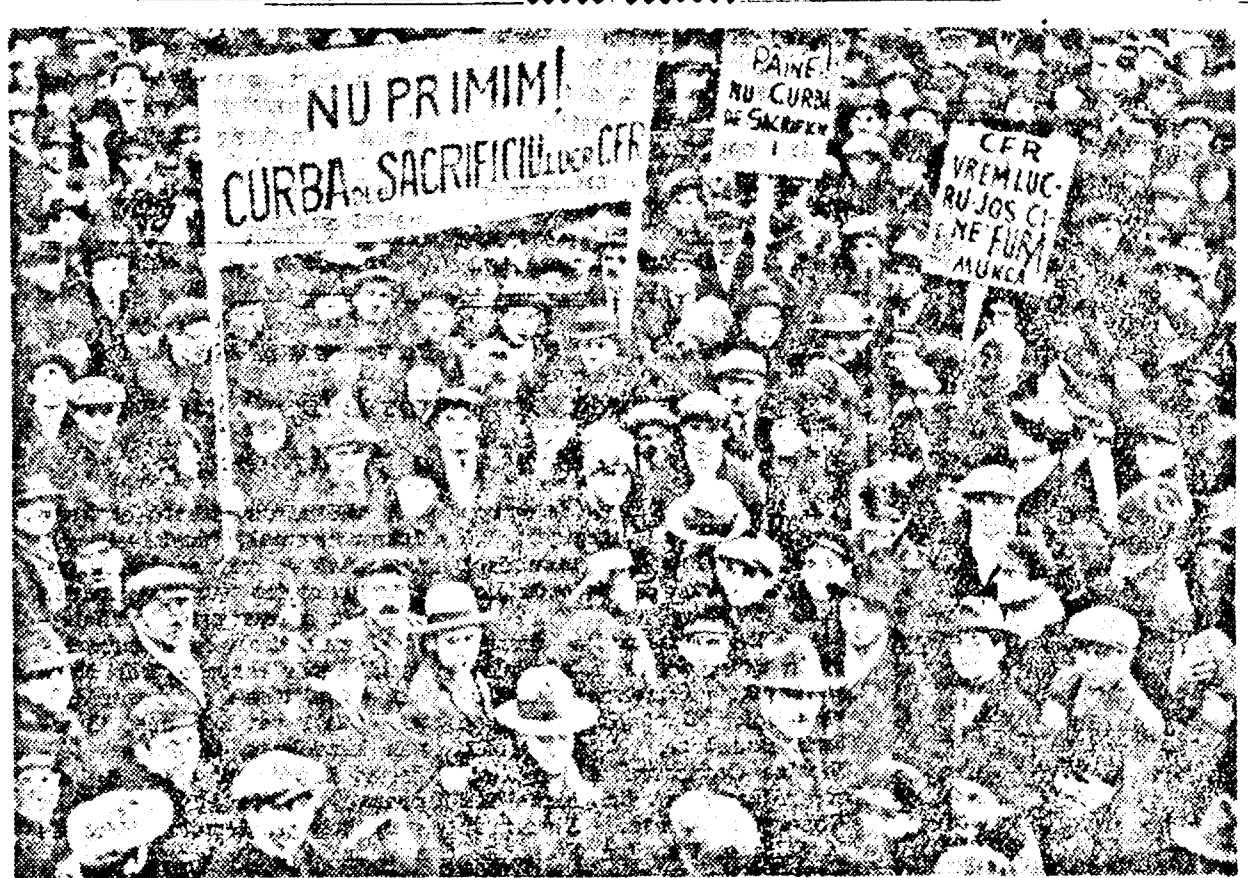
A harcoknak a parasztok körében kellett visszhangja jutott kifejezésre abban, hogy 1933-ban megalakult az Ekefront, a dolgozó parasztság demokratikus szervezete, amely már 1934-ben közös harci frontba lépett a kommunista párttal, továbbá, abban hogy fokozódott a parasztság harci akciói.

A februári harcok a gazdasági világválság teljes kibontakozásának időszakában folytak le, és nem csak a hazai töke ellen irányultak, hanem a külföldi monopóliumok és bankok országunkban elfoglalt pozíciói ellen, a szovjetellenes háború előkészítése ellen is. Ezáltal nagy nemzetközi jelentőségű volt, csapást mértek az imperializmus politikájára és érdekeire. Megnövekedett a romániai munkásoktól nemzetközi tekintélye, a kommunista mozgalom igen nagyra értékelte a vasuti munkásság harcait. A Kommunista Internacionale sajtószere az azt írta a vasuti és közlekedési munkások harcairól, hogy ezek „ragyogó lanokként kerülnek be a nemzetközi munkásmozgalom történetébe”.

A németországi hitlerista diktatúra bevezetése után a februári harcok alkották a proletáriátus első megnyilvánulását s ezzel bebizonyították, hogy az antifasiszta harc legfőbb ereje a munkásoktól; számos kommunista és munkáspárt hangsúlyozta, hogy a román proletáriátus szervezeti és harci formái és módszerei nagyban hozzájárultak a munkásoktól forradalmi tapasztalatú közösf kincsestárának gyarapításához, hangsúlyozták egyben, hogy e harcok lekesítő példát és buzdítást jelentenek saját proletáriátusuk számára. „EBBEN AZ IDŐSZAKBAN — mutat rá Felhívásában a vasuti munkások nemzetközi Bizottsága — A ROMÁN VASUTASOK HŐSIES HARCA JELADÁS. BEBIZONYÍTJA AZ EGÉSZ VILÁG VASUTI MUNKÁSAI SZÁMÁRA, HOGY A MUNKÁSOSZ-TALY EREJE HATALMAS ÉS LEGYŐZHETETLEN, HA EGY-SEGES ÉS A FORRADALMI EGYEGYFRONTON ALAP-SZIK”.

„A román munkások e hő-siségében — írja a Daily Worker, az Angol Kommunista Párt lapja 1933 február 18-i számában — bármely munkás annak az elhatározásának a tükrözését látja, hogy minden kockázatot vállalva harcolnak valamennyi ország kapitalista reakciós erői ellen. Mi

(Folytatása a 3-ik oldalon)

1932. január. A bukaresti vasutasok tüntetnek a romániai polgári-földesuri rendszer által rájuk kényszerített áldozati görbék ellen.

„Kenyéret, ne áldozati görbét!” „Munkát akarunk, le azokkal, akik ellopják a munkát!” — íme néhány a jelezvák közül, amelyek alatt a hatalmas tüntetés lezajlott.

Chivu Stoica elvtárs beszéde

(Folytatás a 2. oldalról)

magasra emeljük romániai munkások elvtársaink lobogó fájóját és tovább visszük „saját” uralkodó osztályaink elleni harcban.

A proletár internacionalizmus eszméitől áthatva az egész világ munkásosztálya tevékenyen kifejezte juttatott szolidaritását a román munkásosztálynak. Hatalmas erővel hallgatta testvérrel szavát a szovjet nép, ezérrel érkeztek a szolidaritási tüzetek Franciaországból, Csehszlovákiából, Lengyelországból, Bulgáriából, Magyarországról, Görögországból, Angliából, Olaszországból és más európai, amerikai, ázsiai, afrikai országokból, Ausztráliából. A demokratikus közvélemény széles köre, a világkultúra jeles képviselői fejezték ki rokonszenvüket a román grivical munkások iránt, tiltakoztak a tömeggyilkosság ellen, a burzsoázis-uralmi kormányok terrorpolitikája ellen.

Elvtársak!
Történelmi távlatból nézve az 1933. februári harcok azoknak a nagy forradalmi küzdelmeknek az előfutára, amelyekben országunk munkásosztálya, a dolgozó tömegek élén, győzelmet aratott a klzskármányoló osztályok felett.

A fasiszta diktatúra sötét éveiben, amikor Romániát besorozták a szovjetellenes háború szakadékaiba, a munkásosztály, a kommunista párttal az élen, magasra emelte a nemzeti érdekek védelmének zászlaját és fardhatatlanul tévelykenkedett az összes hazafias erők egysítéséért és mozgósításáért az antoneszkizmus diktatúra és a hitlerista megszállók elleni harcban.

Munkásosztályunk s a széles dolgozó tömegek hatalmas forradalmi ereje, amely az 1933. februári harcokban jutott kifejezésre, teljes mértékben megnyilatkozott az augusztus 23-i fegyveres felkelésben és az ezt követő népi forradalomban, a román nép harcában a népi demokratikus rendszer bevezetéséért és a szocializmus építéséért.

Alapvetően megváltozott hazánk arculata, Románia fejlődő szocialista iparral és mezőgazdasággal, virágzó kultúrával rendelkező élenjáró országgá vált. Országunkban felismerték az ember ember elleni klzskármányolását, a dolgozó új életet élnek, saját sorsuk urává váltak. Ök élvezik munkájuk gyümölcsét, a népgazdaság szakadatlan fejlődésének eredményeit.

A nép legnagyobb vívmánya, amely büszkeséggel tölti el a dolgozókat szívet, a szocializmus teljes győzelme. Ezzel valóra vált az az eszmény, a

melyért a dolgozó nép legjobb fia küzdötték s amelyért szembenteltek a kegyetlen terrorral, az üldözéssel, az illegális veszedelmével, a börtönökkel, s a gyűjtőtáborokkal, sokan meg életüket áldozták. E hősök ragyogó emlékeit szívükben őrzik a munkásosztály, és harci történelmének lapjain az egész román nép!

Hős munkásosztályunk becsülettel folytatja az új történelmi körülmények között diadalmas forradalmi hagyományait, sikerrel teljesíti az új társadalom vezetőjének feladatát. A munkásosztály, a parasztság, az értelmiség megbontatlan egységben, minden ereje összpontosításával lelkesen dolgozik azért, hogy teljesítse a párt III. kongresszusán lefektetett nagyszabású programot: a szocialista építési feladatát és a fokozatos átteret a kommunizmusra.

Az egész nép határtalan bizalommal és szeretettel követi a Román Munkáspártot mert szilárd, harcedzett, kipróbált vezetőjét látja benne. Pártunk, amelyet rendíthetetlen belső egység forraszt egybe, megbontatlan kapcsolat tűz a dolgozó tömegekhez, ma erősebb, mint valaha.

A Román Munkáspárt Ingadorás nélkül, hűségesen követi Marx, Engels, Lenin tanítását, következetesen klzd a kommunista világmozgalom harci egységének a marxizmus-leninizmus elvi alapján való erősítéséért, a szocialista országok nagy közösségéhez tartozó népek testvéri barátságának és egységének további szilárdításáért, a békés egymás mellett élés elvének diadaláért, a szocializmus és a béke ügyének győzelméért.

Országunk dolgozó, akik annyi véráldozattal vívták ki szabadságukat, szolidaritásukat a nemzetközi munkásosztálynak, a tökéletes országunkban élő munkásterestvéreikkel, a gyarmati lga szétzúzásaért harcoló népekkel, mindazokkal, akik világszerte a szabadságért, a társadalmi haladásért, a békéért küzdenek.

Elvtársak!
A román nép forradalmi hagyományai, a vasutasok és köbölipari munkások hősi harcainak emléke lelkesíti országunk dolgozóit abban a lendületes munkában, amelyet a párt zászlaja alatt fejtenek ki a nagy forradalmi vívmányok továbbfejlesztéséért, a Román Népköztársaság felvirágoztatásáért, mind újabb és ragyogóbb győzelmekért a szocialista építési feladatának utján szeretett hazánkban.
(A beszédet többször hosszasan megtapsolták).

KÜLPOLITIKÁBAN

Az ENSZ-konferencia több tudosa javasolta:

Dolgozzák ki: „A világ tudósainak genfi nyilatkozatát”

GENF. (Agerpres).

A tudomány és a technika vívmányainak a kevésbé fejlett országok érdekében történő felhasználásával foglalkozó ENSZ-konferencia több tudós részvételre javasolta, hogy az értekezlet dolgozza ki „A világ tudósainak genfi nyilatkozatát” és juttassa el ezt a dokumentumot a jelenleg Genfben ülő száz tizennyolchatalmi leszerelési bizottsághoz. A kezdeményezés széles körű visszhangot keltett az értekezleten.

A tudósok nyilatkozata rámutat, hogy a súlyos problémák — éhínség, járványok, irástudatlanság — megoldása széles körű nemzetközi együttműködést és

örjási pénzalapokat igényel, amelyeket jelenleg a fegyverkezési hajszára emészt fel. A nyilatkozat hangsúlyozza, hogy a leszerelés, valamint a gazdasági és társadalmi fejlődés az emberiség előtt álló legfontosabb kérdések, majd felszólítja a tudósok nemzetközi közösségének tagjait, fejezzék ki meggyőződésüket, hogy az összes népeknek szíves erőfeszítéseket kell tenniük az általános és teljes leszerelés megvalósításáért.

A TASZSZ tudósítói felkérték John Bernal angol professzort, az angol békéhieli mozgalomnak ismert személyiségét, aki megfigyelőként vesz részt az értekezleten, hogy mondjon véleményt az értekezlet résztvevőinek kezdeményezéséről. „Nagyszerű kezdeményezés — mondotta John Bernal. — A földkerekség minden embere mélyes megelégedéssel fogja felkarolni, különösen azért, mert egy ennyire reprezentatív konferenciától származik, amely azt a nemes feladatot tűzte maga elé, hogy műszaki-tudományos segítséget nyújtson a kevésbé fejlett országoknak”.

Vita a távközlés fejlesztéséről

GENF. — C. Benga, az Agerpres különtudósítója jelenti:

A tudomány és a technika vívmányainak a kevésbé fejlett országok érdekében történő felhasználásával foglalkozó ENSZ-konferencia csütörtök délutáni általános ülésen megkezdődött a vita a távközlés fejlesztéséről.

Az ülésen Shigenori Hamada professor (Japán) elnököl. Felszólaltak: G. C. Gross, a Nemzetközi Távközlési Unió főtitkára, I. A. Newstead (Ausztrália), I. Briand (Franciaország), Sz. Amer (EAK), Gerald F. Wilfield az UNESCO részéről és mások.

Az ülésen megvitaták, mennyiben jöhetnek számításba az új kábelkövetési rendszerek és a rádióelektronika a gyengén fejlett országok távközlési szolgálatainak fejlesztését célzó hosszulejáratu tervek kidolgozásában. Javasolták hogy ezt a bo nyolult kérdést a nemzetközi

távközlési konzultatív bizottság afrikai, ázsiai és latin-amerikai tervbizottságai tanulmányozzák.

Paul Postelnicu mérnök professzor, a román küldöttség tagja felszólalásában a többit közzét áramutató, hogy mennyire fontos a távközlési hálózat fejlesztése a gazdaságilag elmaradt országok haladás szempontjából. Hangsúlyozta: a gazdaságiilag fejlett országoknak minden meg kell tenniük, hogy segítsék a fejlődésben lévő országokat egy korszerű távközlési rendszer megteremtésében.

Ugyanaznap számos szakosított ülés zajlott le s ezeken a műszaki kérdések kialakításával és továbbfejlesztésével, valamint a műszaki haladás érdekében történő felhasználással kapcsolatos kérdéseket, a géparatnikáját és megszervezését, a kevésbé fejlett övezetek légszállításának megjavítását, az ásványtartalékok kitermelési politikáját és más kérdéseket vitattak meg.

Az ásványtartalékok kitermelési politikájával foglalkozó ülésen Timus Marcel mérnök, a ploiesti kőolajipari berendezéseket tervező intézet igazgatója a román küldöttség nevében kiemelte, hogy az ásványlelőhelyek feltárása a nemzet ipar megteremtésének alapja, amit az államnak kell végrehajtania, megpédig helyes természetvédelemmel. Ezt bizonyítja a Román Népköztársaság tapasztalata.

Felix von Lebel:

Tárgyalásokat kell folytatni, nem szabad megengedni, hogy a dolgok a harcmezőn való „találkozásokig” jussanak

BERLIN (Agerpres).

Két borzalmas világháború átélése után arra a következtetésre jutottam, hogy tárgyalásokat kell folytatni, nem szabad megengedni, hogy a dolgok a harcmezőn való „találkozásokig” jussanak — jelentette ki Felix von Lepel nyugat-berlini író. A nyugat-berlini lakosság képviselőinek beszélgetése N. Sz. Hruscsovval jó és eredményes kezdet volt. Az összes bonyolult kérdéseket nyíltan lehet és kell is megvitatni. Hasznosnak tartanám, ha hivatalos színlvona-

lon is rendeznének ilyen megbeszéléseket.

A nyugatnémet lapok Kurt Hetzel, egy másik nyugat-berlini író nyilatkozatát is közli. Hetzel a nyugat-berlini kérdés tárgyalások után történő békés rendezésének szükségességét hangsúlyozta. Különösen megbeszéléseket kell szervezni — mondotta N. Sz. Hruscsov beszélgetése a nyugat-berlini lakosság egyes képviselőivel megmutatta, milyen jó eredményekre vezetnek az ilyen beszélgetések. Nem szabad akadályokat gördíteni a tárgyalások elé.

Három év alatt 30 százalékkal növekszik a szovjet-japán árucseré volumene

TOKIO (Agerpres).

A japán sajtó beszámoló arról, hogy a japán kereskedelmi körök és a közvélemény kedvezően nyilatkoznak az 1963–1965. re szóló új szovjet-japán kereskedelmi és fizetési egyezményről, amelyet február 5-én írtak alá Tokióban.

A Japán Times. A gazdasági körök üdvözlék a Szovjetunióval kötött új egyezményt címmel közöl cikket az eseményről.

közöl cikket az eseményről.

A Mainichi Shimbun véleménye szerint az új egyezmény „megnyitja az utat a két ország közötti kereskedelmi csere bővítésére”. Ezzel kapcsolatban az új szovjet-japán egyezmény értelmében a következő három évben 30 százalékkal növekszik a szovjet-japán árucseré volumene.

WASHINGTON (Agerpres). Az Associated Press jelentése szerint Wayne Morse szenátor, az amerikai szenátus külügyi bizottságának tagja kijelentette, hogy ellenzi az amerikai haderők további európai állomásozását, „ha azok ott nem kívánatosak vagy nincs szükség rájuk”. Hangsúlyozta, hogy az ennyire jelentős erők európai állomásozása és az idegen országoknak nyújtott katonai segítség hozzájárul az USA fizetési mérlegének gyengüléséhez.

Az atlanti szövetségre vonatkozólag Morse beismerte: de Gaulle tábornoknak az a szándéka, hogy létrehozza a saját nemzeti nukleáris erőket, éles ellentétet robbantott ki s ezek meggyengíteték a szövetséget és egy „nyölköket követő új szövetség” létesítésének kérdését vetették fel.

AZ ESTI KÖZÉPFOKU OKTATÁSBAN RÉSZVEVŐ PARTTAGOK ÉS TAGJELÖLTÉK FIGYELMÉBE!

Vasárnap, február 17-én, reggel 9 órakor jelenjenek meg a városi pártbizottság székházában az esti középfokú oktatásban részvevő összes párttagok és tagjelöltek.

Részletek a K. Úrhajós-pilóta naplójából

MOSZKVA. (Agerpres).

A Vescernaja Moszkva című lap február 14-én részleteket közölt K. Úrhajós-pilóta naplójából, amelyet az „Aviacija i Kosmonautika” című folyóirat februári számával kezdve teljes terjedelmében megjelent.

A soronlévő világkutatási teljes nevének közölték. Az úrhajós naplójában barátairól, mindennapi munkájáról, tanulásáról, mesterségéről ír.

A szerző elmondja, hogy az úrhajósok kiképzési programja állandóan bővül. Hangsúlyozza, hogy az úrpilóták nem szennázólt keltő sport, hanem az emberiség jövője.

Az úrhajós idel januári feljegyzéséből kitűnik, hogy rendkívül sokat dolgoznak. Minden nap tanulnak, edzéseket végeznek különleges készülékekkel, eltörnyös kiképzésben részesülnek, nappali és éjszakai repüléseket hajtanak végre stb.

„A tudomány és a technika jelenlegi fejlődési színvonalát tekintve állíthatjuk, hogy már a közeljövőben repüléseket hajthatunk végre a Holdba és más bolygókra” — írja K. úrhajós.

Vessenek véget a békés lakosság ellen elkövetett gáztetteknek Dél-Vietnámban

HANOI (Agerpres).

A vietnámi néphadsereg főparancsnokának összekötő kirendeltsége táviratot intézett a vietnámi nemzetközi felügyelő és ellenőrző bizottság elnökéhez s ebben leplezi, hogy hadműveleteik során milyen vérengzéseket követtek el az amerikai tisztek parancsnoksága alatt álló dél-vietnámi csapatok. A távirat felhívja a figyelmet arra, hogy a diemista csapatok két nagy hadműveletet indítottak

Quang-Ngai és Szok-Csang tartományok békés lakossága ellen. A hadműveletekben amerikai helikopterrel szállított, több mint 3500 katonára vesz részt, akik lezlylik és megsebesítik a békés lakosokat, lerombolják házaikat és tönkreteszik javukat.

Az összekötő kirendeltség követeli, hogy a nemzetközi bizottság vessen véget a békés lakosság ellen elkövetett gáztetteknek.

A DIVSz Végrehajtó Bizottságának határozatai

BUDAPEST. (Agerpres).

Az MTI közölte a Demokratikus Ifjúsági Világszövetség Végrehajtó Bizottsága február 6–9-i budapesti ülésának hozott határozatának szövegét.

Az ifjúság fő feladata — hangzik a határozat — az Ifjú Nemzetek legselesebb rétegét bevonni a békéért és a leszerelésért vívott harcba. A DIVSz teljes mértékben támogatja azt a javaslatot, hogy hívják össze az ifjúság leszerelési világértekezletét, amely hozzá fog járulni az Ifjú Nemzetek erőfeszítéseinek fokozásához a békéért, a népek függetlenségé-

ért és a különböző államok békés egymás mellett éléséért vívott harcban.

Április 24. a kolonializmus elleni harc nemzetközi napja megünneplése alkalmából a DIVSz az algeriai ifjúsági szervezetek támogatásával, nagyszabású tüntetést fog rendezni Algírban.

A DIVSz Végrehajtó Bizottsága — hangzik a határozat — felhívja a világ ifjúságát, hogy támogassa ezeket az intézkedéseket és vegyen részt a latin-amerikai ifjúság második kongresszusának előkészítésében.

HOL SZERAKOZTUNK

MOZIKBAN VETÜNK

DÓZSA GYÖRGY filmszínház: Halál a cukorszállgen. NICOLAE BALCESCU filmszínház: Nagy remények. IFJUSAGI filmszínház: A gyáva. HERBAK JÁNOS filmszínház: Az ördög malmja. I. L.

CARAGIALE filmszínház: Szomjuság. PROGRESUL filmszínház: (Ujard): Post-restant. SOLIDARITATEA filmszínház: (Gáj): Szentimentális történet. MAKSYM GORKIJ filmszínház: (Mikela): 49 nap a Csendes-óceánon. ILIE PINTILIE filmszínház: (Mosoczy-telep): Mozzanatok egy dicsőséges multból.

Szimfonikus hangverseny

Az Aradi Állami Filharmonia szombaton, február 16-án, este 8 órakor tartja a Kulturpalota nagytermében az évad XX. szimfonikus hangversenyét. Vezényel: NICOLAE BRIN-

ZEU. Közreműködnek: LIA HUBIG érdemes művész (szoprán) és TEODOR ANASTASIU (tenor), a kolozsvári Állami Opera tagjai.

Műsoron: A. VIERU: Ille Pintilie gerléje (oratórium), részletek DONIZETTI, ROSSINI, FLOTOV, PUCCINI és mások operáiból. BEETHOVEN: V. o-moll szimfónia.

Vasárnap, február 17-én, délelőtt 11 órakor ifjúsági hangverseny. Jegyek az ügynökkésnél és hangverseny előtt a Kulturpalota pénztárában. Bérlet részére a 20-as számú „elvény érvényes.

VASARNAP, február 17-én, délelőtt fél 11 órakor: Zmeurel si Zmeurica (Ursulei în vacanță, második rész).

A községi kultúrotthonok

szombaton és vasárnap számos aradi műkedvelő együtttest lát-nak vendégül. Szombaton az aradi Tejfeldolgozó vállalat műkedvelői: gimnuszbrigád, szőlőták és szavalók keresik fel a kürtösi kultúrotthont. Vasárnap délután a December 30 gyár együttese Pécsán, a Vremuri Noi és az Artex műkedvelői Angyaluton, a Gépjavító üzemi kultúrsportja Fakerten, a Pro-

cizla és a Higlina szövetkezetek fiataljai pedig Pankotán szereznek vidám percek.

KÖZPONTI LOTTO

A központi lotto február 15-i húzásoknak nyerteszsámai a következők:

66 44 12 82 28 10 76 35 37 81.
Különleges nyerteszsámok:
A-osztály: 81 10 12
B-osztály: 82 35 37
C-osztály: 76 44 66
Nyereményösszeg: 769,130 lej.

Külföldi hírek

SZTRAJKHULLÁM OLASZ-ORSZÁGBAN

RÓMA. (Agerpres).

A kollektív munkasztrádesért és anyagi helyzetük megjavításáért harcoló 40.000 olasz bányász február 14-én újabb 24 óras országos sztrájkot tartott. Ugyanasnap kezdődött az olasz egyetemi tanárok sztrájkja is, amelyet azért indítottak, mert a kormány megtagadta fizetésük emelését. A római kórházak sztrájkoló orvosai csütörtökön tüntetést rendeztek.

SZANAA. (Agerpres).

A MEN hírügynökség katonai tudósítója elkísérte a Jemeni köztársasági csapatokat Dzsóff tartományba, a saud-arabiai alakulatok elleni hadműveletekre. A tudósító beszámoló róla, hogy négy órai harc után szétbontták a saud-arabiai csapatokat, s ezek vesztesége 100 halott és több száz sebesült volt. A tudósító arra is rámutat, hogy a jemeni köztársasági csapatok nagy mennyiségi löszert és hadifelszerelést zsákmányoltak.

A szanaai rádió közölte Asz Szallal elnök nyilatkozatát, amely szerint a Jemeni Arab Köztársaságban elnök tanács fogja átvenni a hatalmat.

GILPATRICK NEM TARGYAL HIVATALOS FRANCIA SZEMÉLYEKKEL

PÁRIZS. (Agerpres).

Roswell Gilpatrick, az USA helyettes hadügyminisztere, aki a nyugatnémet kormány képviselőit felhívta a tárgyalásai után most Párisban tesz látogatást, Lemnitzer tábornokkal, a NATO európai haderőinek főparancsnokával tárgyalt. Mint már jelentettük, Gilpatrick párizsi tartózkodása alatt semmiféle megbeszélést nem folytat hivatalos francia személyekkel, miáltal beismert az amerikai-francia ellentétet.

HAVANNA. (Agerpres).

Havannában jegyzőkönyvet írtak alá Kuba és a Német Demokratikus Köztársaság idel árucseréjéről. A jegyzőkönyv a két ország közötti árucseré 28 százalékos fokozását irányozza elő a tavalyihoz képest.

SZÓUL. (Agerpres).

Amint a szóuli rádió jelent, február 14-én sztrájkba lépett a helybeli Miwang Industrial Comp. vállalat nagyszámú munkása. A sztrájkolók béremelést, a hátralekös bérek kifizetését és az elbocsátott munkások visszavételét követelik az üzemi vezetőségétől.

MEXICO CITY. (Agerpres).

Azokkal a sajtóhírekkel kapcsolatban, amelyek szerint a kubai ellenforradalmárok Mexikó területén katonai táborokat rendeznének, Gustavo D. Ordaz belligyminiszter kijelentette a sajtótudósítóknak: „Mexikó semmilyen körülmények között sem fogja megengedni, hogy területére egy háború előkészítésének vagy valamely ország megtámadásának bázisává váljon. A mexikói politikának ez szilárd elve, amelyet mindenkor támogatni fogunk”.

TOVÁBBI PANGÁS AZ ANGO

ACÉLIPARBAN

LONDON. (Agerpres). A brit gyáripárosok szövetsége ankétot rendezett 189 iskolai vállalatban. Az így nyert adatokból kitűnik, hogy az angol acéliparban az utóbbi 18 hónap pangása után nem észlelhetők a fellendülés jelei.

Az ankét adatai szerint a termelőkapacitásokat januárban átlag csupán 69 százalékból használták ki.

CARACAS. (Agerpres). Mint már jelentettük, venezuelai hazafiak a nyílt tengeren hatalmasra kerítették egy venezuelai állami hajózási társaság egyik teher- és személyszállító hajóját az Anzaoteguit. A United Press International

jelentése szerint a Betancourt kormány „kalózhajónak” minősítette az Anzaoteguit és több állam kormányát felkérte, segítsen elfogni azt. Az USA kormányja kijelentette, hogy kész segítséget nyújtani és nyomban nagyszámú katonai repülőgépet küldött felkutatására. Hírügynökei jelentése szerint az amerikai repülőgépek a Dominikai Köztársaság partjától mintegy 200 mérföldre délre meg is találták a hazafiak által elfoglalt hajót.

LONDON. (Agerpres). A glasgowi Remington-Rand társaság írógépgyártó üzemeinek több mint 2000 munkása sztrájkba lépett, tiltakozásképpen a vállalat 1100 munkásának elbocsátása miatt.

OTTAWA. (Agerpres).

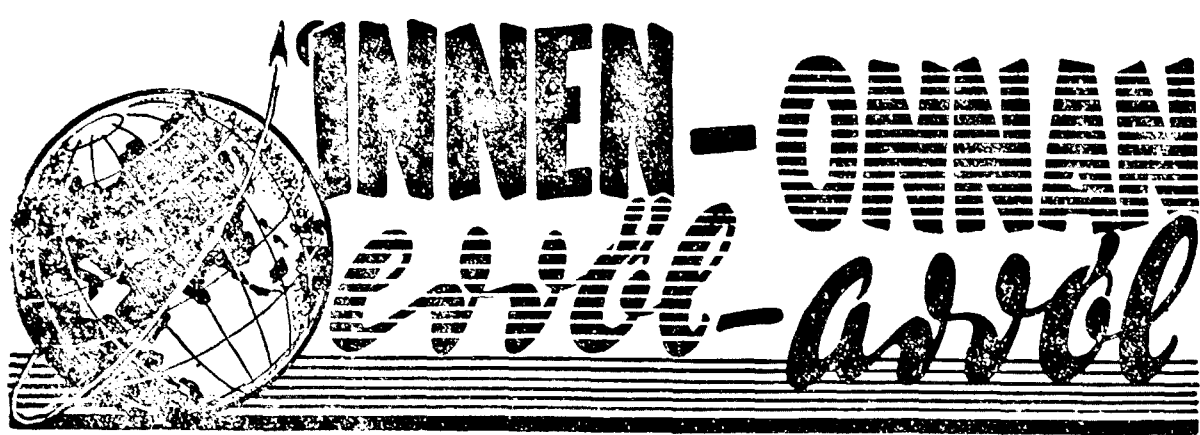
Kanadában növekszik a munkanélküliség. Januárban 27.000 munkást bocsátottak el. Az országban jelenleg 541.000 munkanélküli van, s ez az összmunkaerő 8,3 százaléka.

ANKARA (Agerpres). S. R. Hatipoglu professor, köbölpolitikai ügyi miniszter a török szenátusban kijelentette, hogy az 1961–1962-es tanévben Törökországban több mint egy millió gyermek nem járhatott iskolába.

Törökország 12.588 helységben nincs sem iskola, sem tanító. A 745 köböliskola közül csupán 85 rendelkezik a tanítás normális lefolyásához szükséges helyiségekkel és taneszközökkel.

FRANCO ELŐNYÖSEBB POCICIORA TÖREKSZIK A NYUGATI TABORBAN

— írja az angol Guardian a zokra a külsszak mögötti tárgyalásokra vonatkozólag, amelyek a francosita rendszer és az USA képviselői folytatnak Spanyolország jelentősebb részvételéről a nyugati politikában. Amint a lap írja Franco igyekszik kihasználni a nyugati közeli kapcsolatokat beállít válságot, hogy felajánlja szolgálatait Washingtonnak, s ezzel elnyerje a nyugati

Az emberek általában sokféle képpel kommentálják az idei kegyetlen téli időjárást. Ezzel kapcsolatban először is azt kell tisztázni, hogy mit is nevezünk nehéz tének?

A nehéz tél általában már októberben kezdődik és áprilisban ér véget. Erre sok példát lehet felsorolni. Az idei tél azonban később, decemberben kezdődött és abban különbözik a többitől, hogy a hideg, viharos időjárás nemcsak egy országra, vagy országcsoporthoz terjedt ki, hanem földgömbünk egész északi felére, sőt lenyúlt a szubtrópusi vidékekre is.

Rendkívül a téli fagyos légtömegek az északi szélesség 50 és 60 foka között helyezkednek el, tehát a magas északi kon. Mi történt az idén. Ezek a hideg légtömegek sokkal délebbre, a 40 és 50 szélességi fok között ültek le, a hideg pólus tehát délebbre költözött és elterült az egész északi feltekén, tehát nemcsak Európában, hanem Ázsiában és Amerikában is. Hazánkban a szokásos szélfúvás a nyugat-keleti. Keletről száraz, fagyos szél áradt ki a tenger felől, nyugatról nedves atlanti légtömegek, amelyek havat, vagy esőt hoznak. Enyhülést a Földközi-tenger felől, vagy az Azori szigetek irányából jövő forró levegő szokott hozni. De most fölünk dére is hó borítja a vidéket, s így a meleg levegő nehezen tör át ezen a zónán.

Példa nélkül áll vajon az idei tél? Nem, nem áll példa nélkül. Többé-kevésbé szabályos időközönként megismétlődik, s vannak erre példák még az ókorból is. Időszámításunk előtt a 223. évben például egész Európában kemény tél dühöngött, még a római Fórumot is 40 napig borította hótakaró. A 400-401. év tele is olyan kemény volt, hogy földrésznünk minden folyója, a Rajna és a Duna is egész hosszban befagyott, sőt

A TÉLRŐL

a Fekete-tengert is 20 napon keresztül jégpáncél borította. A 442-443. év télen Európa nyugati felét hat hónapig keresztül hó borította.

Az eddig ismert legnagyobb telet ezelőtt 1200 évvel észlelték Európában. Ezen a télen minden folyó, minden tenger befagyott, a Fekete-tenger, sőt a Boszporusz is. Ez a tél már október elején kezdődött. Ebben az évben — mint az egykori írók bizonyítják — számmal lehet utazni a Duna és a Fekete-tengeren egészen az Eufráteszig.

927 telén az angliát Themze folyó egész hosszán kerek három hónapig volt befagyva, 1010-ben pedig a Nílus is befagyott.

Minaenkit érdekel

gyott. Az idén Jordánia és Szíria között a hótorlaszok miatt megszünt a vasúti forgalom. Az egyébként forró sivatagban tehát ugyancsak di-deregek a lange burnusokba öltözött arabok.

A kemény telek természetesen sok emberáldozatot szedtek különösen azokon a vidékeken, ahol nem voltak jégtörő berendezkedve és nem csekély anyagi kárt okoztak. Az 1708 évi téli egy brassói krónika így számolt be: „Ujévre olyan hideg köszöntött ránk, hogy a folyók jénekiig befagytak, a fák megrepedtek, barmok és emberek pusztultak el”.

Kemény telek dühöngtek Európában 1829, 1878, 1892, 1928, 1942-ben is. Szó sincs arról, hogy újabb jégkorszak közeledik. Mindössze arról van szó csupán, hogy a Grönland, Skandinávia és Szibéria hideg légtömegei eddig akadtak a Földközi-tenger nyugat-keleti szeleket, valamint a könnyebb trópusi légáramlatokat abban, hogy Európa térségebe hatoljanak.

...a varrótól kézi varrónál kb. 1000 atmoszféra nyomással hatol be a ruhaszövetbe? Ugyan, kezünk kis nyomereje a varrótól parányi hegyének felületére hatva nagy nyomást eredményez.

...az angolna képes a legnagyobb szárazföldi utra? Az angolna szaporodásának és életmódjának érdekessége és számos rejtélye miatt az egyik legtöbbet tanulmányozott hal. Egyik vízből a másikba hívós időben, vagy éjjel, nedves réteken, az 300-400 métert, sőt nagyobb utat is megtéve vándorol. Eközben bámulatos gyorsasággal és pontossággal találja meg a víz felé mutató helyes irányt és a legrövidebb utat.

...mi a nemes korall? A virágállatokhoz tartozó, telepeken élő apró polip. Alakja elágazó fatörzshöz hasonlít. Testének váza poros színű mészkőből épül fel. Mikroorganizmusokkal és apró állatokkal táplálkozik. Az állatkákat csalánszerűen elcsalt karjaival bénítja meg és viszi szájába.

Az anya a vádlottak padján

Tudja-e, hogy...

...mi az önbeporzás és az idegen beporzás? Önbeporzás alkalmával ugyanazon virág ivarszervével történik a megtermékenyítés. Idegen beporzásnál viszont két külön virág — akár ugyanazon, akár két külön növényről — ivarszervvel vesznek részt a megtermékenyítésben.

...milyen távol van a Nap a Földtől? Kerekén 150 millió km-re. A fény ezt a távolságot kb. 8 perc alatt futja be.

...melyik hal fullad be a vízbe, ha sokáig marad benne? A mangrove-erdőkben honos ug-róhal, mely annyira alkalmazkodott a szárazföldi életmódhoz, hogy nem igen tud egy óránál többet a vízben tartózkodni s így mindegyre kiemeli fejét. Da-

Meenyi az az 1 milliárd?

Nem volt még a világon olyan ember, aki egytől egy milliárdig elszámolt volna. Ha valaki ezt megpróbálna s minden másodperben kimondana egy számot, élel-szomján... 32 évig kellene számolnia.

A lapok hasábján, a rádióban sok szó esett Suzanne Vandeput-Copiel 25 éves belgiumi édesanya peréről, aki terhessége alatt egy Contergan nevű idegcsillapítót szedett, s emiatt szörnyűülőnek adott életet; az újszülöt-t, családja tudatával és háziorvosok segítségével altatóval megmérgezték.

A per főtárgyalása nemrég Liegenben zajlott le, ahol a világ minden tájáról érkeztek riporterek és érdeklődők. A példátlan per újabb leleplezte a kapitalizmus igazán vádlottját: a gátlástalan profitahajászt, a lelkiismeretlen nyereségvágyat.

Suzanne Vandeput megrázó vallomást tett a bírák, az egész világ közleményeire. — A születés után négy nappal — monodta többek között — Filoména nővér, az apólon ódaohoz és kitakarta előttem a kisbaba. Borzalmas látvány tárult elém: felordí-

Végül egy utolsó kérdés: mikor lesz vége a tének?

A fagy keménysége és időtartama a hótakaró északi kisugárzásától is függ. Minél több a hó, annál nagyobb és tartósabb a hideg idő, annál tovább tart a tél. A tél végét napra vagy akár hétre megjöszni nagyon kockázatos vállalkozás lenne, ilyenre senki se számítson. A napokban bedílt enyhülés átmeneti jellegű: ne feleljük el, hogy még csak február közepe táján tartunk, s márciusig még sok zimankós napra számíthatunk. Kemény, tartós fagy azonban ezután aligha következik. Legjobb lenne, ha a nagy hó fokozatosan olvadna, mert ez hosszú időre biztosítana nedvességet a talajnak, míg egy hirtelen olvadás nagy bajokat okozhat. Noha a folyók vízállása általában alacsonyabb a megszokottnál, a hirtelen lezuadó vizek a jég felett keresnek utat maguknak, ami könnyen nagy károkat okozó árvizeket idézhet elő.

A Dordogne-i leletek

Franciaország délnyugati vidékén, Dordogne-ban folytatott ásások tanúsága szerint ez a táj a történelem előtti időben nagyobb települési központ volt. A barlangfestmények azt bizonyítják, hogy ott az északi tundrakra jellemző hatalmas állatsordák (részarvas, zerge, mammut, seregnyi sarkvidéki madár) éltek. A csaknem 20.000 éves maradványok arról is vallanak, hogy akkoriban nagyon hideg éghajlat uralkodott ezen a tájon. Az ősember tavasz végén vándorolt oda és ősszel délebbre húzódott.

A fenti leleteket magukba foglaló rétegeknek egy méterrel mélyebben a régészek 24.000 éves leletre bukkantak. Akkor

Szokatlan kérés

Charles Lin-ne híres természettudós, egy ideig az Upsala Egyetem professzora volt. 1776-ban az egyház be akarta tiltani a táncot Upsalában. Fiatal lányok küldöttsége kereste fel Lin-nét, s közbenjárásra kérték fel... a tánc mellett. A híres tudós elgetett a kéresemnek.

Téli terefere

Különös táplálékok

AZ ALGÁK rendkívül gazdag proteintartalmúak. Tekintettel arra, hogy nincsen bennük cellulóz, könnyen emészthetők. 300.000 hektárnyi területen, vagyis alig valamivel nagyobb területen, mint Oltenia egy öbölé, annyi algát lehetne tenyészteni, amennyivel egy évig az egész emberiséget el lehetne látni.

A SASKA egyike a legártalmasabb rovaroknak. Sáskajárás esetén egész vidékek vannak kiéve éhínség veszélyének. Olykor azonban megtörténik, hogy a világ egyes tájainak lakossága nagy előszeretettel

fogyasztja a sáskákat. Észak-Afrikában például a sáskákat sültve, vagy törve és tevétebe keverve eszik. Dél-Afrikában a holtítottakat nagy mennyiségben fogyasztják a sáskákat, amelyek értékes tápláléknak tartanak mind frissen, mind pedig sültve. Ezenkívül szárítva és liszt formájában tartalékolják inséges időkre. Ezeken a tájakon valószínűs jótéteménynek tekintik a sáskajárást.

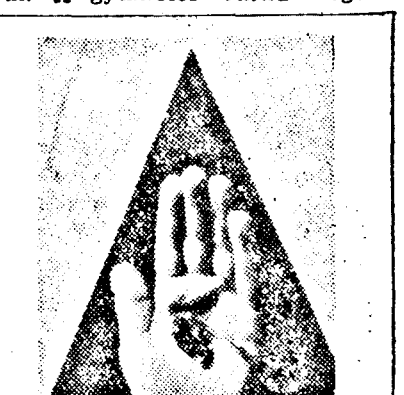
TECHNIKAI UJDONSÁGOK

A Szovjetunióban elkészítették egy olyan villamos erőmű építésének tervét, amely valószínűs forradalmat jelent a villanyáram ipari termelésének területén. Az új erőműnek nem lesznek sem turbinák, sem kazánjai, sem áramfejlesztői. A villamos áramot földgázból állítják elő. A 3000 Celsius fokra hevített földgáz a hangnál nagyobb sebességgel kilövellik s így elektronokat bocsát ki. Az elektronokat elektródok fogják fel és a villamoshálózat felé irányítják.

J. Tuma és Z. Krecan cseh.

„Majomfogó edény”

Az Amazonas-menti őserdőkben terem a Sapukaya-dió, a Lecithya Sapukaya fa gyümölcse. Ez a legízesebb minden eddig ismeretes diófajta közül. A gyümölcs burka igen

A viñiusi furberendezés gyárában készítik ezek a parányi marókat. Alkalmasak tekintélyes megtakarítást jelent a gyárnak.

vastag, faszzerű anyag. formáját tekintve kezdetleges edényhez hasonlít. Amikor a gyümölcs beér, az edény tetején kinyílik egy kis fedél, a sapukaya-dió pedig magától kilesik. Az indiánok a fedél nélküli edénnyel kis majmokat fognak. Csáléteknek cukrot, vagy más édességet tesznek bele. A majom a csálétek után beledugja fejét az edénybe, de visszahúzni már nem tudja, fogva van. Valószínűleg innon ered a dió elnevezése is: sapukaya ugyanis „majomfogó edény” jelent.

Érdekességek az állatvilágból

A fészekrakó halak bajnoka

Sok hal rak magának ilyen vagy olyan formájú fészket, de mindegyiket felülmúlja a kis tükés pikó, pedig még a legnagyobbak is alig nőnek meg néhány centiméterre. A fészket a him építi picike ágakból, virágszálakból, falevélekből és hasonlókából, szájával ügyes építőmennyé formálja egyetlen bejáratú, az egészet pedig a vesemirigyek által kiválasztott ragadós anyaggal szilárdan megragasztja.

A kész fészket, melyet a tükés pikó nádszálakhoz, vagy valamely más megfelelő alap-hoz erősít, valószínűleg kis remekmű. Most azután nekilindul a pikó feleslegét keresni akár „rábeszéléssel”, akár az „ököl-

jog” módszerével úgy, hogy tüskével kényszeríti kiválasztott élete párját a fészekbe. A fészeken a nőstény engedelmesen le is rakja petéit, de azután áttör a fészek hátsó falát és elszök. Némely pikó-faj himje nem elégszik meg egyetlen hódítással s a lerakott

peték megtermékenyítése után újra elindul és megismétli az egész eljárást. Amikor az ilyen módon elrabolt nőstények már elegendő petével töltötték meg a fészket, a him gondosan őrzí azt, míg a peték kikelnek és az új ivadéok elég időt ahhoz, hogy egyedül is boldoguljon.

Az Atlantisz — nem létezett

Dmitrij Nalivkin akadémikus kategórikusan visszautasította a régi Atlantisz létezésére vonatkozó feltevéseket. „Az óceánfenék alkata teljesen rácsatló erre a feltevésre” — jelentette ki az ismert szovjet geológus a Paleontológusok Össz-szövetségi Egyesületének ülésén.

Nalivkin rámutatott, hogy a régmúltban Grönland jóval délebbre terült el, mint most. Ez a sziget választotta el Eurásziát a földtörténet Devon-korszakában fennállott kínai-amerikai területtől (mintegy 300-400 millió évvel ezelőtt).

Nalivkin adatai szerint Eurázsia magában foglalta az egész jelenlegi Európát, az Uralt, az Észak-Sarkot, a Csukotka-félszigetet és Észak-Kanadát. A kínai-amerikai terület jóval délebbre volt, magában foglalta Közép-Kazahsztán, Altaj, a Távol-Kelet, Kína és az USA egész területét.

Nalivkin úgy véli, hogy a kínai-amerikai terület tengerrel a mai Atlanti-óceán nyugati partjára, Eurázsia tengerrel pedig az Atlanti-óceán keleti partjára terjedtek.

FEJTÖRŐ

Számítási tréfa

A társaság tagjai unszólják a jelenlévő „matematikus”, hogy mutasson be valami érdekes matematikai trükköt. Az illető késnek is mutatkozik és felszólítja a társaságot, hogy valamelyikük írjon le egy háromjegyű számot és írja közvetlen mellé ugyanazt a számot. Így hatjegyű számhoz jut.

— Osszák most el ezt a számot — mondja az illető — 7-tel! Előre bejelentem, hogy maradék nem lesz. Igazam van? Nos, az eredményhez adjanak hozzá 4576-ot! Ez is megvan! Az így nyert számot osszák el 11-gyel. Maradék ezáltal sem lesz. Ezt a hányadost osszák el megint 13-mal és bármennyire hihetetlenül hangoznak is, maradék most sem lesz. Csakugyan nincs? Akkor az osztás helyes és kérem, hogy mondják meg a kapott eredményt.

A társaság egyik tagja megmondja a számot, mire a „matematikus” nyomban rávágja, hogy mi volt az eredetileg leírt szám?

Gondolkozzunk rajta, hogy honnan tudhatta.